

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

4. Mira diuinæ prouidentiae vis è peccatis elucet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

Isa. 7. 14.

Ibid. v. 9.

Rom. 5. 10.

buli ignominia, cessit in summam Dei gloriam, cuius immensum erga nos amorem, nusquam alibi expressius cognoscere potuimus: adeo ut articulum, qui magnitudine sua naturæ lumen vincit, fidei lumine comprehendere debeamus. Hinc Isaias antequam diceret: *Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel*, præmisit: *Si non credideritis, non permanebitis*. Tam immensa bonitas & charitas in mysterio Incarnationis est inclusa, ut nisi credendo apprehendi non possit: credentes autem, cum inimici essemus, reconciliatos nos esse Deo per mortem Filij eius, maxima rapit admiratio in laudes diuinas, & gratiarum actionem gratulationemque. Paruumne lucrum est istud? an exiguum damni fructum censeamus, Deum sic mortalibus innotuisse? Per peccatum occasio data est Creatori, ut illius bonitatem, clementiam, pietatem, misericordiam, lenitatem, patientiam, longanimitatem cognosceremus. Tantus virtutum apparatus, antequam ignoratus, non potuit magis illustrari, & nobis commendari, quam ut videremus, mundi Conditorem non solum eos, quos hostes suos viderat futuros, nihilominus condidisse; sed etiam postquam omnia hostilia fecimus, nos sanguine suo redemisse. Vide igitur an non rectè melius iudicauerit de malis benefacere, quam mala esse non permittere?

IV.

Plotin. lib. 3.
enn. 2. c. 5.

Huic D. Augustini sententiæ valde similis est illa Plotini hominis Ethnici, qui scripsit, ipsam mundi artificem rationem, malis postquam facta sunt, opportunè admodum uti solere. Id autem maxima potestatis est, ait, malis etiam bene uti valere. Ac infra: Numquid ergo mala qua in mundo sunt, propterea quid præcedentia consequuntur? Fortè etiam quia, nisi hæc essent, imperfectum foret & totum. Plurima namque malorum, vel cuncta potius quamdam toti præstant utilitatem; quemadmodum venenosa, quamuis plurimorum usus & ratio laecat. Iam verò prauitatem quoque ipsam multa constat utilia continere, multaque reddere pulchra, pulchritudinis artificiosa more, suscitatis saepe homines ad prudentiam, neque securiori licentia torpere permittit. Et alio

Idem lib. 3.
enn. 3. cap. 7.
S Thom. in
Comp. Theo.
log. cap. 142.

loco: Quicumque deterius è mundo tollendum censent, tollunt ipsam etiam providentiam. Cuiusnam amplius providentia erit? Explicat hanc doctrinam Plotini, D. Thomæ doctrina, italoquentis: Nec tamen hæc diuina bonitati repugnat, quod mala esse permittit in rebus
ab eo

ab eo gubernatis. Primò quidem quia providentia non est naturam gubernatorum tollere, sed saluare. Requirit autem hoc perfectio uniuersi, ut sint quaedam, in quibus malum non possit accidere; quaedam verò, quae defectum mali pati possint secundum suam naturam. Si igitur malum totaliter excluderetur à rebus providentiâ diuinâ; non regerentur res secundum earum naturam: quod esset maior defectus, quàm singulares defectus, qui tollerentur. Hæc S. Thomas.

At videamus, quid sit regere res, secundum earum naturam, præsertim hominem, cuius natura exigit arbitrij libertatem, quæ quia valde conuenit homini bonum & malum discriminanti, sine violentia non adimeretur. Et si adimeretur, perirent merita, perirent præmia. Qui probatus est in illo, & perfectus est, erit illi gloria æterna: qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit: ideo stabilita sunt bona illius in Domino. Equis & alijs iumentis non damus mercedem, non enim sponte, sed coactè laborant. Possent peccare, & non peccare, hoc est gloriosum. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod volueris porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei, dabitur illis quoniam multa sapientia Dei, & fortis in potentia, videns omnes sine intermissione. Virtutes exigi ab homine, nemo negat. Atqui in hoc rerum statu, si vitia non essent, neque virtutes essent.

Quod Laëtantius ex affectibus hominum, qui naturales, non voluntarij sunt, contra Stoicos ita demonstrat. Peripatetici rectius, qui tunc omnia detrabi negant posse, quia nobiscum simul nata sunt; & conantur ostendere, quam prouidenter, & quam necessario Deus, sine natura (sic enim dicunt) his nos armavit affectibus, quos tamen quia vitiosi, plerumque sunt, si nimij sint, posse ab homine adhibito modo salubriter temperari, ut tantum homini, quantum natura satia est, relinquatur. Non insipiens disputatio, si ut dixi, non ad hanc vitam omnia referrentur. Stoici ergo furiosi, qui ea non temperant, sed abscindunt; rebusq; à natura insitis castrare hominem quodammodo volunt. Quod tale est, quale si velint aut metum detrabere cervis, aut venenum anguib; aut iram feris, aut placiditatem pecudibus. Nam quæ singula mutis animalibus data sunt, ea verò uniuersa homini simul. Quod si ut medici dicunt, lætitiæ affectus in splene est, ira in felle, libidinis in icore, timoris in corde; facilius est interficere animal ipsum, quàm

V.

Eccli. 31. 10.

Eccli. 35. 17.

VI.

L. Cælius Laëtant. lib. 6. diuin. Institut. cap. 36.